

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce V. V., zastoupeného JUDr. Boleslavem Pospíšilem, advokátem se sídlem Malinovského nám. 4, Brno, proti žalovanému **Krajskému úřadu Jihomoravského kraje**, se sídlem Žerotínovo nám. 3/5, Brno, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 28. 2. 2006, č. j. 30 Ca 166/2004 - 17,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 28. 2. 2006, č. j. 30 Ca 166/2004 - 17, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobce jako stěžovatel domáhá zrušení shora uvedeného usnesení krajského soudu, kterým byla odmítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Krajského úřadu Jihomoravského kraje, odboru právního a organizačního ze dne 4. 5. 2004, č. j. JMK 10040/2004 OPO, zamítajícímu jeho odvolání proti rozhodnutí Městského úřadu Velké Pavlovice ze dne 5. 2. 2004, č. j. 1418/2003, jímž bylo rozhodnuto o zrušení žalobcova místa trvalého pobytu.

Krajský soud vyšel z názoru, že z přihlášení občana k trvalému pobytu nevyplývají žádná jeho práva k objektu, v němž je přihlášen, ani k jeho vlastníkově, a proto nemohou při zrušení místa trvalého pobytu ani zaniknout. Za nedotčené soud označil i právo svobodné volby trvalého pobytu. Rozhodnutí má význam pouze evidenční, nedotýká se ani práv politických, jakým je zejména právo volební. Nemá-li rozhodnutí podle § 12 zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (dále též „zákon o evidenci obyvatel“) bezprostřední dopad projevující se v založení, změně,

zrušení či jiném závažném určení žalobcova práva charakteru věcného (majetkového), nedopadá-li do práva na výběr místa pobytu a není-li zde dotčení jiného konkrétního subjektivního veřejného práva, nejde o rozhodnutí ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. a jde o úkon správního orgánu ze soudního přezkumu vyloučený podle § 70a s. ř. s. Žalobu soud proto odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a) a e) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Namítá, že správní orgán nezákonně rozhodl o zrušení místa jeho trvalého pobytu a tím zasáhl do jeho práv vyplývajících z různých zákonů. Zejména bude povinen informovat o změně místa trvalého pobytu finanční úřad, živnostenský úřad, správu sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovnu, a to pod sankcí za včasné nesplnění povinnosti. Bude muset žádat o výměnu občanského průkazu a uvést do souladu zápis v obchodním rejstříku. Z toho plyne zatížení různými správními poplatky, které se rovněž dotýká jeho práv a povinností. Úředně mu tak je rovněž založena jiná adresa, na níž si musí vyzvedávat zásilky, a pokud této povinnosti nedostojí, může pro něho nevyzvednutí mít i fatální důsledky vyplývající z fikce doručení. V důsledku svévolného postupu vlastnice domu jsou mu také upřena práva nájemce. Z toho všeho stěžovatel dovozuje přímý dopad do jeho práv a povinností a je názoru, že rozhodnutí o zrušení místa trvalého pobytu nemůže být vyloučeno ze soudního přezkumu.

Proto navrhuje zrušení napadeného usnesení a vrácení věci krajskému soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný nevyužil možnosti podat vyjádření ke kasační stížnosti.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a jsou v ní výslovně označeny důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), e) s. ř. s.

Je-li ovšem kasační stížností napadeno usnesení o odmítnutí žaloby, přicházejí pro stěžovatele v úvahu z povahy věci pouze kasační důvody dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu (srovnej např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 - 98, zveřejněno pod č. 625/2005 Sb. NSS). Nemůže být proto shledána důvodnou ani zkoumána námitka odpovídající § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Není však podstatné, jak stěžovatel důvody kasační stížnosti důvodům zákonným podřadil, je-li zřejmé, že obsahem kasační stížnosti je namítána nezákonnost rozhodnutí soudu o odmítnutí žaloby, tedy důvod odpovídající § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. To však není pro posouzení věci rozhodující; rozhodující je, zda názor výše citovaný i nadále obstojí.

Krajský soud vycházel z názoru, že rozhodnutí podle § 12 odst. 1 písm. c) zákona o evidenci obyvatel je úkonem správního orgánu, který není rozhodnutím podle § 70 písm. a) s. ř. s., tedy není rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. Vycházel přitom zjevně a logicky z judikatury předcházející jeho rozhodování. Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 23. 2. 2005, č. j. 6 As 33/2003 - 81 totiž vyslovil: *rozhodnutím ohlašovny o zrušení údaje o místu trvalého pobytu (§ 12 odst. 1 zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů) se nezakládají, nemění, neruší ani závazně neurčují práva a povinnosti; takové rozhodnutí je vyloučeno ze soudního přezkumu podle § 70 písm. a) s. ř. s. a žaloba podaná proti takovému rozhodnutí je nepřípustná [§ 68 písm. e) s. ř. s.]*.

V první řadě lze k tomu podotknout, že z toho by bylo možno dovodit důvod pro odmítnutí návrhu podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s., nikoliv podle písm. a) s. ř. s., jak postupoval krajský soud.

Rozhodnou právní úpravou pro posouzení věci je zákon o evidenci obyvatel ve znění před novelou provedenou zákonem č. 53/2004 Sb. Soud z tohoto znění cituje, ovšem současně v závěru odůvodnění odkazuje na ust. § 12 odst. 1 písm. c) zákona o evidenci obyvatel (sice s poukazem na znění žaloby, která však z takto konkretizovaného ustanovení nevychází), když toto ustanovení bylo do zákona vneseno až uvedenou novelou. Pro posouzení možnosti soudního přezkumu však tato novela nemá význam, neboť vnesla do ustanovení § 12 změnu spočívající pouze v uspořádání důvodů ke zrušení údaje o místě trvalého pobytu z moci úřední [odst. 1, písm. a) až c)], které byly rozšířeny o případy zániku či nezpůsobilosti objektu, a možnosti zrušení údaje k návrhu oprávněné osoby bez podstatné textové změny vyhradila odst. 2 citovaného ustanovení.

Podle § 12 zákona o evidenci obyvatel v rozhodném znění může ohlašovna rozhodnout o zrušení údaje o místě trvalého pobytu v případě, že byl zápis proveden na základě pozměněných, neplatných nebo padělaných dokladů, nepravdivě nebo nesprávně uvedených skutečností, anebo na návrh oprávněné osoby uvedené v § 10 odst. 6 písm. c), zaniklo-li užívací právo občana k objektu nebo jeho vymezené části (např. bytu nebo obytné místnosti), jehož adresa je v evidenci obyvatel uvedena jako místo trvalého pobytu občana, a neužívá-li občan tento objekt.

Právní otázka výluky ze soudního přezkumu se stala v mezidobí předmětem rozhodování rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu, jemuž byla předložena jiným jeho senátem k posouzení podle § 17 s. ř. s.

Rozšířený senát dospěl k závěru, že *občan, který požaduje změnu místa pobytu, musí mít možnost soudní ochrany v případě, že splnil podmínky pro změnu, případně že odstranil nedostatky či rozpory v předkládaných dokladech, a že negativní rozhodnutí ohlašovny bylo nedůvodné. Občan, který se domáhá zrušení trvalého pobytu jiným osobám, majícím evidovaný pobyt na jeho adrese, musí mít možnost ochrany v případě, že doložil, že pro zrušení pobytu těchto jiných osob byla splněna podmínka zániku užívacího práva k objektu či jeho části, a že nevyhovění jeho návrhu bylo nedůvodné. Občan, jemuž byl zrušen údaj o trvalém pobytu, pak musí mít možnost soudní ochrany v případě, že rozhodnutí bylo vydáno, aniž byly podklady zápisu pozměněné, neplatné nebo padělané, či aniž by zápisu dosáhl nesprávným uvedením určitých skutečností, stejně tak, pokud bylo vyhověno návrhu oprávněné osoby, aniž doložila zánik užívacího práva. Ve všech případech pak tyto subjekty rovněž mají právo na řádné projednání věci a soudní kontrole je třeba proto podrobit i průběh těchto řízení. Jedná se o jejich subjektivní práva, o nichž přísluší rozhodovat orgánu veřejné moci, stanoveným postupem, v němž je třeba zkoumat dodržení zákonem daných podmínek. Ochrana veřejných subjektivních práv pak je úkolem správního soudnictví (§ 2 s. ř. s.). Rozhodnutí správního orgánu je v těchto případech úkonem ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s.*

Rozšířený senát proto vyslovil, že *veřejným subjektivním právem, jemuž je třeba poskytnout soudní ochranu, je právo na zvolení místa trvalého pobytu a na evidenci trvalého pobytu v místě, v němž si tento druh pobytu zvolil. Právo na zvolení místa trvalého pobytu podle § 10 zákona o evidenci obyvatel je proto veřejným subjektivním právem, proti jehož porušení rozhodnutím správního orgánu se může občan dovolat ochrany postupem podle*

§ 65 a násl. s. ř. s. před správním soudem. Nedílnou součástí práva na zvolení místa trvalého pobytu je také právo na to, aby na zvolené adrese místa trvalého pobytu nebyly evidovány osoby, které pro to nesplňují nebo přestaly splňovat zákonné podmínky.

Bližší důvody jsou vyjádřeny v usnesení rozšířeného senátu ze dne 6. 2. 2007, sp. zn. 2 As 64/2005 (v plném znění bude zveřejněno na www.nssoud.cz). K argumentaci Krajského soudu v Brně o nedostatku vlivu na politická, zejména volební práva, lze jen stručně zmínit, že jedním z důvodů, pro které nelze vyloučit rozhodování o trvalém pobytu ze soudního přezkumu, je právě možnost dopadu na volební právo, ať aktivní či pasivní. K tomuto dotčení přitom může dojít ve statutárních městech, v současné době právě ve městě Brně, v němž nejsou ohlašovny v jednotlivých městských obvodech a zrušením místa trvalého pobytu spojeným se zřízením tohoto místa v sídle ohlašovny může být znemožněn výkon volebního práva v původním volebním obvodu (i tato problematika je podrobně rozvedena v označeném usnesení rozšířeného senátu).

Odmítnutím žaloby proti rozhodnutí o zrušení trvalého pobytu dochází ke zkrácení na právu na soudní ochranu ve smyslu čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

Kasační stížnost proto byla shledána důvodnou a usnesení krajského soudu bylo podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušeno a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení. V tomto dalším řízení je krajský soud vázán právním názorem Nejvyššího správní soudu (§ 110 odst. 3 s. ř. s.) a nezbude mu než žalobu věcně projednat.

V novém rozhodnutí ve věci krajský soud rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. března 2007

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu